

ตอผูก

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ฟังธรรมะเพื่อหัวใจร่มเย็น เพื่อหัวใจเป็นสุข แต่อากาศมันร้อน ยิ่งอากาศตอนกลางวันยิ่งร้อนมาก ความร้อนอย่างนี้ เห็นไหม เราเป็นภิกษุ เป็นนักรบ ไม่ใช่เทียนไข เจออากาศร้อน เห็นไหม เทียนไขเวลาเจอความร้อนเข้า มันก็ละลาย ความละลายของมันเพราะว่าเป็นธรรมชาติของมัน แต่หัวใจของเรามันพยายามเข้มแข็งมากกว่านั้น เวลาจิตใจของคนถ้ามั่นองอาจกล้าหาญ ไม่มีสิ่งใดจะสู้กำลังใจของสัตว์โลก

สัตว์โลกนะ ถ้าใจมันสู้ สิ่งใดก็แล้วแต่อุปสรรคเป็นของเล็กน้อยทั้งนั้น แต่ถ้าใจมันอ่อนแอ ของเล็กน้อยมันก็เป็นของหนัก จากของเล็กน้อยมันก็เป็นอุปสรรคมหาศาล แต่ถ้าจิตใจของคนเข้มแข็งนะ อุปสรรคขนาดไหนนะเป็นของเล็กน้อยทั้งนั้นเลย ถ้าจิตใจเข้มแข็ง เพราะอะไร เพราะเขาฝึกมาอย่างนั้นไง

บุรุษอาชาไนย คุณิ วันนี้วันสำคัญทางศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นบุรุษอาชาไนย เลือกลงเอาสิ่งที่ดีๆ ทั้งนั้น สิ่งดีงามเท่านั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงปรารถนา สิ่งใดถ้าเป็นสิ่งที่โลกเขาคัดเลือกกันได้ โลกมีโอกาสทำกันได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่สนใจ ไม่สนใจนะ เพราะสร้างบุญญาธิการมาไง

แต่ของเรา เราเอาแต่ความสะดวกสบายของเรา เราเอาแต่ความพอใจของเรา ถ้าความพอใจของเรา เห็นไหม นี่โลกเจริญๆ เราก็อำนวยความสะดวกเพื่อการประพฤติปฏิบัติ อำนวยความสะดวกกันจนคนอ่อนแอ ความสะดวกจนคิดว่าสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นเป็นธรรม สิ่งนั้นมันไม่เป็นธรรม สิ่งนั้นมนุษย์สร้างขึ้น

ภูมิอากาศต่างๆ คุณิ อากาศถ้าเขาควบคุมของเขาได้ เขาให้อุณหภูมิมันสูงต่ำอย่างไรก็ได้ นั่นเป็นเพราะปัญญาของมนุษย์ แต่หัวใจของเราเนาะ เวลามันทุกข์ขึ้นมา มัน

ไม่มีสิ่งใดจะแก้ไขมันได้ หัวใจของมนุษย์ เราต้องทำของเรา เพื่อสวรรค์ เพื่อความจริงของเรา

วันนี้เป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนา เพราะเราเห็นความสำคัญทางพุทธศาสนา เห็นพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นรัตนตรัย เป็นที่พึ่ง เราถึงได้มาบวชเป็นพระกัน บวชเป็นพระ เป็นสากยบุตรพุทธชินโรส เป็นบุตรของชาวสากยะ เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันต้องให้สมฐานะไง ถ้าสมฐานะของความเป็นนักรบ ถ้าความเป็นนักรบนะ สิ่งใดก็แล้วแต่ ถ้ามันเป็นอุปสรรคแล้วมันเป็นของเล็กน้อยทั้งนั้น

แล้วสิ่งที่เป็นนักรบ รบกับใคร รบกับตัวเองนะ เวลาโลกเขาเดินเรือกัน เรือเห็นใหม่ เวลานั้นน้ำขึ้น น้ำขึ้น สิ่งที่เป็นโสโครกต่างๆ ไม่มีใครเห็นมัน เวลานั้นน้ำขึ้นทุกอย่างดิงามไปหมด เวลานั้นน้ำขึ้นนี้เรือจะเข้าท่าได้ น้ำจะอุดมสมบูรณ์ ความต่างๆ จะเป็นประโยชน์ เวลานั้นน้ำขึ้น ถ้าน้ำขึ้นนั้นะ ทุกคนก็พลัดพลินไปกับชีวิต เวลาชีวิตเราดี เวลาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมานี่พ่อแม่เลี้ยงดูมา มาบวชเป็นพระมีครูมีอาจารย์ก็ปกป้องดูแลเรา เวลานั้นน้ำขึ้นไง เวลาครูบาอาจารย์พลัดพรากไป เวลาพ่อแม่เราจากไป เราจะต้องช่วยเหลือตัวเอง เราจะต้องเผชิญอยู่กับโลกด้วยความเป็นจริงของเรา

เวลาน้ำขึ้นลด ทุกอย่างเป็นอุปสรรคทั้งนั้น เวลานั้นน้ำขึ้นลด เรือก็ต้องจอดรอนะ เรือที่เขามาแล้วเขาจะเข้าเทียบท่านี้ เขาต้องรอเวลาน้ำขึ้น ถ้าน้ำขึ้นเขาจะเอาเรือของเขาเข้าสู่ท่าเรือ เวลาจะเข้าสู่ท่าเรือ เขายังต้องมีผู้นำร่องเป็นคนชักนำเรื่อนั้นเข้าท่า เวลานั้นน้ำขึ้นลด มันมีแต่อุปสรรคไปทุกๆ เรื่องเลย เวลานั้นน้ำขึ้นนั้นะ ทุกอย่างมีอุดมสมบูรณ์ไป ทุกอย่างสะดวกสบายไปหมด แต่น้ำขึ้นเห็นใหม่ กัปตันเรือที่เขาประมาท เขาไม่รอบคอบ เรือเขาไปชนหินโสโครกนะ

เวลาน้ำขึ้นคนใช้ชีวิตแบบเขา ใช้ชีวิตแบบประมาทเดินเลื้อ เขาทำสิ่งใดด้วยความประมาทพลั้งพลาด เขาทำสิ่งใดไป เวลาเรือเขาไปชนหินโสโครก เขาอับปางลง ชีวิตเขาไม่มีสิ่งใดเป็นแก่นสารเลย ทางโลกเขาเป็นอย่างนั้น เวลาชีวิตเขาดิงามขึ้นมา ชีวิตเขาอุดมสมบูรณ์เข้ามา เขาไม่เคยทำคุณงามความดีเขาเลย เขาไม่เคยแสวงหาประโยชน์เพื่อส่วนตัวเขาเลย เขาหาแต่กิเลสตัณหาความทะยานอยาก เอาไฟมาสูมตัวเองไง คิดว่าสิ่งนั้น

เป็นความสุข คิดว่าสิ่งนั้นเป็นคุณงามความดี เวลาน้ำมันขึ้น นี่ประมาณเดินเล่อกับชีวิต ทำ
 สิ่งใดก็เอาแต่พินแต่ไฟมาใส่ตนเอง ไม่มีประโยชน์กับตัวเองเลย

เวลาน้ำมันลดยิ่งทุกข์ยิ่งยากใหญ่ มันไปไหนไม่พ้นหรอก ถ้าน้ำมันลคขึ้นมา ทำ
 อะไรก็ไม่ประสบความสำเร็จ เวลาหิวกระหายขึ้นมา หิวกระหายในชีวิตของเรา คนเขา
 มีอยู่มีกิน เขายังประทังชีวิตของเขาได้ แล้วชีวิตของเรามันมีอะไรตกถึงท้องบ้าง มันมีแต่
 ความทุกข์ความยาก ไม่มีอะไรตกถึงท้องเลย แล้วเห็นไหม หิวขนาดไหนมันก็ไม่ตาย มัน
 กระเดือกกระสนของมันไป

เวลาน้ำมันขึ้นมันประมาณกับชีวิตใจ เวลาน้ำลคตอมันผุดใจ ถ้ามันผุดขึ้นมา สิ่ง
 ตอมันผุดขึ้นมามันสิ่งใดละ แต่ตอมันขึ้นมา คุณงามความดีแล้วเราทำขึ้นมา เห็นไหม
 เราหลบเกลื่อนของเราไว้ เวลาน้ำมันขึ้นทุกคนก็ไม่เห็นสิ่งใดที่เราทำของเราไว้ทั้งนั้น
 เวลาน้ำมันลค สิ่งต่างๆ ที่เราทำไว้มันปรากฏมาทั้งนั้น น้ำลคตอมันผุด

ถ้ามันผุด คุณสิ ถ้าน้ำมันขึ้น เราก็ไม่เห็นตอนนั้น การดำรงชีวิตของเรา เราก็เอาแต่
 ใจของเรา เวลาน้ำมันขึ้น เราไม่เห็นหินโสโครกต่างๆ เราก็เดินเรือของเรา เป็นความ
 ประมาณเดินเล่อกของเรา มันจะไม่ใช่ประโยชน์กับเราเลย เวลาน้ำมันลคขึ้นมา เราเข้าไป
 ถึงตอนนั้นไม่ได้ด้วย สิ่งที่เข้าถึงตอนนั้นไม่ได้เพราะอะไร เพราะกระแสของน้ำไม่ยกให้เรือ
 เข้าไปถึงที่นั่นได้ แต่เวลาน้ำมันขึ้น เห็นไหม ด้วยอำนาจวาสนาของคน ด้วยความเป็นไป
 ของคน น้ำมันขึ้น มันประมาณเดินเล่อกับชีวิตของมันไป มันไม่มีสิ่งใดเป็นแก่นสาร เวลา
 น้ำลคมันมีแต่ความทุกข์ความยากไปทั้งนั้นเลย

ชีวิตของเราก็เหมือนกัน เวลาเราจะประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา เราว่าเราบวชเป็นพระ
 มา วันนี้ถ้าเป็นปกติของพระกรรมฐานนะ ถ้าว้น โคนวันพระ ถือนศีลชริก จะนั่งตลอดรุ่ง
 เพื่ออะไรละ ก็เพื่อจะหากิเลสตัดความทะยานอยากของเราไป เราบวชมาบวชมาเพื่อ
 อะไร เราบวชมาเพื่อพ้นจากทุกข์ใจไหม เราไม่ใช่บวชมากินข้าว บวชมาเปลื้องข้าวสุก
 ชาวบ้านเขา ชาวบ้านเขาต้องการบุญกุศลของเขา เขาหุงหาอาหารของเขา เอาข้าวปาก
 หม้อนั้นใส่บาตรพระ ใส่บาตรพระเพราะอะไร เพราะสิ่งที่เป็นมงคลกับชีวิตของเขา เนื้อ
 นานบุญของโลกไป

ถ้าเนื้อนาบุญของโลก เราบวชมานี้ มันเป็นกรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางกรรมวินัยนี้ไว้ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา อุบาสกอุบาสิกาเขาอยากทำบุญกุศลของเขา เขาหุงหาอาหารของเขา เขาเอาข้าวปากหม้อตักใส่บาตรพระไปก่อน แล้วพระเรานี่ เวลาบวชมาแล้วเลี้ยงชีพด้วยปถิแข่ง บิณฑบาตเป็นวัตรไง เราบวชมาเราเลี้ยงชีพด้วยปถิแข่ง เพราะมีกรรมวินัยอันนั้นเราถึงได้มีโอกาสอันนี้ไง เพราะเขาไม่ได้ศรัทธาเราหรอก เขาศรัทธาในศาสนาในประเพณีวัฒนธรรมของเขา เขาเชื่อมั่นของเขา ว่าเขาสร้างบุญกุศลของเขาเพื่อสร้างอำนาจวาสนาบารมีของเขา เขาทำบุญของเขาเพื่อประโยชน์ของเขา

เราบวชมานี้ สิทธิของเรา เราบวชมาเป็นภิกษุ เราบวชมาเห็นภัยในวัฏสงสาร เราบวชมาเพื่อประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา เราไม่ได้บวชมาเพื่อกินข้าวเขาเปล่าๆ เราไม่ได้บวชจะให้เปลืองข้าวสุกของเขา ถ้าเราไม่บวชเปลืองข้าวสุกของเขา นี่เราบิณฑบาตเป็นวัตร อันนี้เป็นกรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเขาเคารพศรัทธา เขามีความเชื่อในพุทธศาสนา เขาทำหน้าที่ของเขา

เราก็เหมือนกัน เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราก็มีหน้าที่เหมือนเขา เราก็เป็นฆราวาสมาก่อน เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เรามาบวชเป็นพระเป็นเจ้า บวชมาเพื่อจะประพฤติกปฏิบัติ บวชมาเพื่อศึกษากรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นวิธีการเท่านั้น เป็นทฤษฎี เป็นทฤษฎีที่เราจะประพฤติกปฏิบัติของเราขึ้นมา

ถ้าน้ำมันขึ้นก็มีศรัทธามีความเชื่อ มีความอบอุ่น การกระทำต่างๆ มันก็มีความพอใจของมัน เวลาน้ำมันลด ความศรัทธามันเสื่อมถอย พอศรัทธาเสื่อมถอยมันจะเห็นความทุกข์ความยาก ทำสิ่งใดก็มีแต่ความเร่าร้อน ความเร่าร้อนเพราะใจมันร้อนไง ถ้า น้ำมันขึ้นมันก็อบอุ่น จิตใจมันทำแต่มันก็มีความอบอุ่นของมัน แต่เวลาน้ำมันลดขึ้นมา มันมีแต่ไฟ มีแต่ไฟแต่ไฟแผดเผาเราทั้งนั้น

ฉะนั้น สิ่งที่เราบวชมา เราบวชมาเพื่อจะต่อสู้ เพื่อจะค้นคว้าหากิเลสของเรา ถ้าหากิเลสของเรา เราทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบเข้ามาได้ เห็นไหม สัมมาสมาธิ ทะเลมันราบเรียบ เวลาทะเลมันมีคลื่นมันซัดทุกอย่าง เราเดินเรือขึ้นมา ถ้าเวลาเกิดพายุ

ขึ้นมาเขาต้องหาที่หลบนะ เขาหลบพายุ เวลาเกิดพายุ กรรมอุตุฯ เขาจะแจ้งเลยว่าให้เข้าฝั่งๆ ให้หลบให้ได้ ให้หลบก่อน

นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตประจำวันของเรา คลื่นลมมันแรง ความเห็นของใจ ความทิวฐิมานะในหัวใจมันแรง พอมันแรงขึ้นมา ด้วยทิวฐิมานะของเรา เพราะอะไร เพราะเราเป็นคนรู้คนเห็นใช่ไหม ถ้าเราไม่เห็น เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้ว เราศึกษามาแล้ว เวลาเราทำสิ่งใดไปเราก็เคลมว่า นี่เป็นธรรมๆ

มันเป็นธรรมที่ไหน มันไม่เป็นธรรมหรอก เพราะมันเป็นโลกีย์ปัญญา โลกีย์ปัญญาคือสัญญา คือความจำ คือคาคาหมาย จินตนาการ ผู้ปฏิบัติธรรมไม่สมควรแก่ธรรม มันไม่สมควรแก่ธรรมหรอก ความรู้ความเห็นนี่มันตะครุบเงาทั้งนั้น ถ้ามันตะครุบเงาเห็นไหม คุณติ เวลานั้นมันขึ้น ทะเลมันราบเรียบของเขา น้ำมันขึ้นเขาเดินเรือด้วยความประมาท เรือของเขายังอับปางเลย ใสนี้ไม่ใช่ราบเรียบ นี่มันมีแต่คลื่นทั้งนั้น มีแต่พายุพายุรุนแรงมันพัดมา เราก็บอกอย่างนี้เป็นธรรมๆ มันเป็นธรรมตรงไหน มันไม่มีสิ่งใดเป็นธรรมขึ้นมาเลย

ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมา การศึกษานั้นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี้เขาว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติทำให้เขาเวียนว่ายตายเกิดไง ธรรมชาติก็ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ไง นี่ไง สัพเพ ธัมมา อนัตตา นี้ธรรมชาติ มันแปรปรวนเปลี่ยนแปลงได้เป็นธรรมชาติ เพราะมันเปลี่ยนแปลงมันแปรปรวนตลอดเวลา นี่ไงธรรมะเป็นธรรมชาติ ให้เห็นการแปรปรวนของมัน แต่เราไม่เห็นการแปรปรวนของมัน ตัวเราเองแปรปรวน อารมณ์เราแปรปรวนขึ้นมา เรายังไม่เห็นความแปรปรวนของเราเลย

มันแปรปรวนไง เพราะเราแปรปรวนของเรา มันพายุไง เพราะมันพัดเข้ามาในหัวใจของเราไง พัดเข้ามาในหัวใจของเรานี้มันจะเป็นธรรมตรงไหนล่ะ มันเป็นทุกข์ทั้งนั้น มันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันเป็นทิวฐิมานะของเรา มันเห็นความเห็นของเรา

ในการปฏิบัติของเรานี้เราปฏิบัติเอาฟืนเอาไฟหรือ เราปฏิบัติเพื่อความสงบนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วันขึ้นวันสำคัญ เวลาเกิด เวลาตรัสรู้ขึ้นมา เวลาเกิด

มาแล้ว แล้วเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ชีวิตขึ้นมายังต้องดำรงชีวิตมา พออายุ ๒๕ ถึงได้ ออกบวช ออกบวชเพื่อออกแสวงหาอีก ๖ ปี ปฏิบัติอยู่ ๖ ปี นี่ทางโลกทั้งนั้น แต่เวลาเอา จริ่งเอาจึงขึ้นมา อาสวัคชญาณในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำลายอวิชชา ไปแล้ว นี่ไง เกิดเหมือนกัน เกิดจากเจ้าชายสิทธัตถะมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันนี้ถึงเป็นความจริง พอเป็นความจริง สิ่งที่เป็นธรรมเนียมเป็นความจริงขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมเนียมไว้ให้เราก้าวเดิน พอเราก้าวเดิน เห็นใหม่

แต่ในหัวใจของเรามันเกิดแต่พายุ พายุมันพัดรุนแรงในหัวใจของเรา พอพายุมัน รุนแรงในหัวใจของเรา นี่ เราเอาความพายุนั้นมาเป็นธรรม ธรรมะเป็นธรรมชาติๆ ธรรมชาติพายุมันพัดไป พายุมันรุนแรงในหัวใจนี่มันธรรมชาติใหม่ละ ถ้าธรรมชาติ ขึ้นมา เราเห็นความสงบของมัน ถ้ามันสงบแล้วเขาว่าสิ่งนี้มันเป็นธรรมอีกล่ะ ว่าทะเลมัน ราบเรียบ เดียวมันก็พลิวใหม่ นี่ไง ธรรมชาตีกี่แปรปรวนอยู่นี่ไง

สัพเพ ธัมมา อนัตตา นี่ธรรมชาติ ธรรมชาติเป็นแบบนี้ แต่เวลาเราศึกษาก็ศึกษา ธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติเราก็คศึกษามัน ศึกษา มัน เห็นใหม่ นี่ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติต่อเมื่อจิตใจคนที่เป็นธรรม เป็นธรรมชาติเพราะอะไร ธรรมชาติเพราะมันเห็น ผู้ที่มีคุณธรรม อยู่กับโลกโดยไม่ติดโลก เห็นความแปรปรวนอันนั้น แต่เราเข้าใจ คน เข้าใจนี่เขาหาทางหลบหลีกของเขา เขาหาทางหลบหลีกของเขาเพราะมันเข้าใจแล้วมัน วางไว้ได้จริง เราเข้าใจแต่เราวางไม่ได้

ดูสิ เวลาเราออกทะเลแล้วเกิดพายุขึ้นมา เราวางได้อย่างไร ก็ชีวิตของเรา พัดมาถ้า เรือล่มเรืออัปปาง นี่ชีวิตเราทั้งนั้น มันวางตรงไหน มันกระเสือกกระสน มีแต่ความทุกข์ มันมีแต่ความวิตกกังวล มันวางตรงไหน มันไม่เห็นวางเลย แล้วธรรมชาติ ธรรมชาติจะ ตายอยู่แล้ว ตะเกียกตะกายอยู่ธรรมชาติ

แต่ถ้ามันเป็นความจริง ถ้าพายุมันรุนแรงขนาดไหน เราต้องทำความสงบของใจ เข้ามา ถ้าใจสงบเข้ามาละ จิตมันสงบเข้ามาจะมีความร่มเย็น จากพายุ นะ ถ้าพายุมัน รุนแรง มันพัดเรืออัปปาง เรานี้ตาย ตายโดยอยู่ที่ท่ามกลางทะเล เวลาพายุมันพัด อากาศมัน หนาวเย็นขนาดนั้นนะ ชีวิตเราจะทนอยู่ได้ไม่นานหรอก มันก็ต้องสิ้นไปเป็นธรรมดา

ในการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนี้ก็เหมือนกัน เราน้ำตาลตอผุดๆ มันไม่เห็นน้ำ ขึ้นน้ำตาลเลย มันอยู่ท่ามกลางทะเล มันอยู่ท่ามกลางพายุ มันเห็นน้ำตาลน้ำขึ้นตรงไหน มันไม่เห็นของมันเลย นี่ก็เหมือนกัน จิตถ้ามันสงบขึ้นมา มันไม่สงบจริง มันไม่รู้จริง จะว่าน้ำตาลตอผุด ให้มันเห็นตอเถอะ มันไม่เห็นตอต่างหาก เราอยากให้เห็นตอ

คูลี ผู้ที่ประพาศปฏิบัติเข้าไป เวลาละสังขารทิฏฐิ ละกายเป็นธาตุ ละอสุภะไปแล้วนี้ นั่นนะไปคร่อมตออยู่นั้น นั่นตอของจิต เวลาไปคร่อมตอ ไปอยู่กับตอยังไม่รู้ว่าตอเป็นอย่างไรเลย ให้ตอมันหลอกเอา เราคร่อมไปอยู่อย่างนั้น มันไม่เห็น มันไม่รู้จัก มันไม่เห็น

แต่ความเป็นจริงทางวิทยาศาสตร์ ความเป็นจริงทางโลก เห็นไหม เวลาตอมันผุดขึ้นมา สิ่งที่เป็นหิน โสโครก ถ่านน้ำมันขึ้น ถ้าเรือไปชนเข้า ไปทำให้เรือแตกเรืออัปปาง นั่นเป็นความจริง ความจริงซัดๆ เลยละ ความจริงอย่างนี้เพราะอะไร ความจริงอย่างนี้เพราะมันเป็นเรื่องวัตถุที่เราเห็นได้ แต่ความรู้สึกเราละ สิ่งที่หัวใจของเราที่เราประพาศปฏิบัติที่จะพาจิตของเราให้หลบลึกสิ่งที่มันเกิดปะทะในหัวใจ เราจะทำอย่างไร ทั้งๆ ที่เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ แล้วเราบวชเป็นพระด้วย บวชเป็นนักรบด้วย เราจะรบกับใคร ถ้าเรารบกับใคร โดยปกติธรรมดาเราก็ภวานาของเราอยู่แล้ว วันโกนวันพระเรายิ่งเข้มงวดกับเราเข้าไปใหญ่

แล้วอย่างวันนี้วันสำคัญทางพุทธศาสนา วันนี้วันวิสาขบูชา วันเกิดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วันตรัสรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วันปรินิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นศาสดา เป็นครูเอกของเรา นี่ความเป็นจริงมันเป็นแบบนี้ ถ้าความเป็นจริงมันเป็นแบบนี้ เราสะท้อนใจเราไหม

ถ้ามันสะท้อนของเรา เห็นไหม วันนี้เราจะปฏิบัติบูชา เราปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย วันนี้วันสำคัญ สำคัญเราก็ต้องมีความสำคัญใจ ถ้าสำคัญขึ้นมา ถ้าพระมีความสำคัญขึ้นมา มันจะมีความเคารพครูบาอาจารย์ใจ ใจมันลง มันลงเพราะอะไรล่ะ ลงเพราะคุณงามความดี มันไม่ได้ลงเพราะว่าเขาจะมีอำนาจวาสนาเหมือนเราหรือ ลงเพราะคุณงามความดี เพราะเป็นความจริงใจ เพราะจิตใจของเรามันไม่มีความดี

จริงใจ จิตใจของเรามันทุกข์มันยากอยู่ใน มันยังแผดเผาอยู่ใน ใจ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิมุตติสุข มันมีความสุขหนอๆ ทำไมมันมีความสุขยากขนาดนี้

มันทุกข์ยากขนาดนี้เพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันแผดเผาเอา มันยังไม่มีความจริงขึ้นมา ถ้ามีความจริงขึ้นมา เราทำขึ้นไปสิ เราทำความจริงขึ้นมา เรามีสติขึ้นมา เรายับยั้งได้ คุณติ เวลาคนมันกระเสือกกระสนนี้ไปตามกิเลสตัดหาความทะยานอยาก กับคนที่มีความสติปัญญาตั้งสงบระงับอยู่โคนไม้ นี่กิริยาแตกต่างกันไหม ระหว่างบุคคลสองคนนั้นนะ

จิตใจของเราก็เหมือนกัน จิตใจของเราถ้ามันกระเสือกกระสน ก็บุคคลที่กระเสือกกระสนไป คุณติ กิริยาที่แสดงออกมันน่าเกลียดขนาดไหน จิตใจของคนที่มีมันมีความสุขสงบระงับ เขานั่งอยู่โคนไม้ เขาอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุขของเขา กิริยารยาทของเขามันนุ่มนวล มันน่ารัก มันเป็นคนงามความดีทั้งนั้น ถ้าเรามองคนสองคนที่กิริยาแตกต่างกัน เราก็ย้อนมาดูใจเราสิ เวลาใจเราที่มันกระเสือกกระสน กิริยาที่แสดงออกมันก็เป็นแบบนั้น แต่เราไม่เห็น เพราะเป็นการกระทำของเราเราทำเอง เราไม่เห็นความผิดพลาดของเราหรอก แต่ถ้าเรามองคนอื่นเราเห็นหมดเลย

นี่เหมือนกัน ถ้าจิตใจมันสงบขึ้นมา มันก็สงบระงับอย่างนั้น นี่เราก็ไม่เห็นอีกล่ะ เพราะเราไม่เคยสงบระงับอย่างนั้น เราไม่ได้ทำกิริยาอย่างนั้น เราก็ไม่รู้ว่ากิเลสอย่างนั้นเป็นแบบใด แต่ถ้าเรามองไปทางโลก ทางที่บุคคลสองคนเขาแตกต่างกันด้วยกิเลสมันแผดเผาด้วยที่มีคุณธรรมในหัวใจ เราจะเห็นภาพเลย ถ้าเห็นภาพเลยเราก็ย้อนกลับมา ย้อนกลับมาดูที่จิตใจที่มันติดดินอยู่นี่ ใจของเราที่มันติดอยู่นี่มันเป็นอย่างนั้นไหม ถ้ามันเป็นอย่างนั้น แล้วมันจะแก้ไขอย่างไร

ถ้ามันแก้ไขอย่างไร นี่ฟังเทศน์ๆ ฟังเทศน์คือฟังจากครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าเรากำหนดของเรา ตั้งใจฟัง เสียงธรรมนั้นมันสะท้อนหัวใจ แล้วเราทำอย่างนั้นได้ไหม สิ่งที่ทำมันแทงใจเราไหม ถ้ามันแทงใจ นี่ใจมันลง ถ้าใจมันลงขึ้นมาเราจะชวนขวายเป็นเรา เราชวนขวายเป็นเราละ คุณงามความดีของเรามันจะเกิดกับเรา คุณติ ศึกษาตำรามานาน ไหน ฟังครูบาอาจารย์เทศนามานาน ไหน ถ้าจิตใจมันไม่เปิดใจ ถ้าจิตใจมันเปิดขึ้นมา มันสะท้อนใจ ถ้ามันสะท้อนใจ นี่โปรแกรมมันเปลี่ยนแปลง

คูลี ถ้าโปรแกรมมันเปลี่ยนแปลง เรามีพฤติกรรมอย่างนี้เราจะเปลี่ยนแปลง เราจะบังคับเราได้ ถ้าจิตใจเราไม่ลง เราจะบังคับอะไรล่ะ กิเลสมันบังตา เวลากิเลสมันปิดตาอยู่ นี่ ทำไมจะต้องทำ เราทำของเรามันถูกต้องดั่งงามอยู่แล้ว มันดั่งงามของกิเลสไง ดั่งงามของกิเลสมันขุแหะไย

นี่ไง เวลาน้ำมันขึ้น พอทะเลมันราบเรียบมันทำให้เราประมาทไย เราจะเอาเรือของเราเข้าไปสู่หินโสโครก แล้วมันจะไปอับปางนะ เวลามันอับปางแล้วไม่มีใครช่วยเหลือด้วย พอไม่มีใครช่วยเหลือก็ตีโพยตีพายอีก เกิดมาเป็นมนุษย์ พบพุทธศาสนา บวชเป็นพระเป็นเจ้า ไม่มีใครที่จะเจือจานเราเลย ไม่มีใครคุ้มครองดูแลเราเลย

ก็ใครจะไปดูแล เขาดูแลเขาดูแลบ้างจ้ยเครื่องอาศัย เข้าขึ้นมาบิณฑบาตนี้ข้าวล้นบาตร สิ่งที่เป็นบริวาร สิ่งที่เป็นการค้ารงชีวิต มีอะไรมันขาดแคลนบ้าง นี่เขาก็ดูแลทั้งนั้น ทุกคนเขาดูแลอยู่แล้ว เขาดูแลโดยหวังบุญกุศลกับเราแต่หัวใจของเราใครจะดูแล ถ้ามันมีสติปัญญาใครจะดูแล จะให้ใครมาดูแลให้ ถ้าไม่มีสติปัญญาใครจะดูแลให้ มันเป็นนามธรรม มันอยู่ในใจของเรา ถ้ามันอยู่ในใจของเรา เราดูแลใจของเราไม่ได้ นี่ไง เขาว่า น้ำลดตอผูกๆ ตอที่ไหนผูก มันไม่เห็นตอ มันไม่อับปางแล้วยังไม่รู้ว่ตอ

เพราะความประมาทของเรา เพราะความไม่เข้าใจสังขารธรรม ศีลธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นทฤษฎีเป็นตำรานะ แล้วเราก็จะรื้อค้นเอาจากตรงนั้น จะรื้อค้นเอาจากความรู้ จะรื้อค้นเอาจากการศึกษา การศึกษานี้เป็นสัญญา เราไปจำขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา มันเป็นปริยัติ ปริยัตินี้เป็นการศึกษา ศึกษาเป็นแนวทาง ศึกษาเป็นแนวทางศึกษาแล้วก็วางสิ เพราะศึกษา เพราะรู้มาก เพราะรู้มากภาวนาถึงไม่ลงไย เพราะรู้มาก มันจะเป็นอย่างนั้น มันจะเป็นอย่างนี้ อ้อ ใจมันเป็นอย่างนี้แล้ว อ้อ สมาธิมันเป็นอย่างนี้ อ้อ เราเคยได้มาแล้วนี่ อ้อ เราจะทำอย่างนั้นอีก ตายเปล่า

ตายเปล่าเพราะอะไร ตัณหามันซ่อนตัณหา กิเลสซ่อนกิเลส โดยธรรมชาติคนเรามีกิเลส กิเลสหมายถึงว่าวิชา กิเลสคือความไม่รู้ มันไม่รู้หรือกว่าสมาธิเป็นแบบใด ถ้าคนไม่เคยทำสมาธิมันไม่รู้หรือกว่าปัญญาที่เกิดขึ้นปัญญาเป็นแบบใด เพราะมันไม่เคยทำ แต่มันศึกษามามันรู้ มันรู้มาโดยทฤษฎี รู้มาโดยความจำ รู้มาโดยคนอื่นเขาเป็น

เราเกิดมานี้ เราเป็นชาวไทย สังคมไทย คุณลิตีจีดีพีของประเทศมีเท่าไร เงินคงคลัง มีเท่าไร มันก็เงินของประเทศไทย แล้วเราเป็นสัญชาติไทยใช่ไหม เวลานี้สาธารณะ เท่าไรก็บวกมา เราก็เป็นหนี้ด้วย นี่ไง นี่ก็เหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เหมือนกัน เราเป็นชาวพุทธเราก็ศึกษา ศึกษามันก็เป็นที่สาธารณะ ธรรมชาตินั้น เป็นสาธารณะไง

แล้วของเราละ แล้วใครจะช่วยเหลือใครละ เห็นไหม นี่ปริยัติ การศึกษา ศึกษา มาเป็นแนวทาง แต่เพราะรู้มาก เราถึงภาวนากันไม่ลงใจ แต่ถ้ามันจะลงนะ เราวางไว้ หลวงปู่มั่นท่านบอกกับหลวงตาไว้ “มหา มหาที่ศึกษารวมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาสูงส่งจนได้ชื่อว่าเป็นมหา...” ฉะนั้น เวลาจะประพฤติปฏิบัติ สิ่งใดที่ศึกษามาแล้ว ให้ใส่ลิ้นชัก สมองนี้ให้ใส่ลิ้นชักไว้ก่อน ความรู้นี้ในสมอง มีลิ้นชักนี้ใส่ไว้ แล้วลั่นกุญแจ มันไว้ก่อนนะ แล้วประพฤติปฏิบัติไป ถ้าไปถึงที่สุดแล้ว ทฤษฎีอันนั้น สิ่งที่มีความรู้สมองที่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับการประพฤติปฏิบัติของเรา มันเป็นเรื่องเดียวกันเลย มันมาประจบกันเป็นอันเดียวกันเลย

ถ้าเป็นอันเดียวกัน เห็นไหม นั่นคือทฤษฎี คือสังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ในการปฏิบัติของเรา เรามีสติปัญญาของเรา เราต้องทำของเรา เห็นไหม ถ้าน้ำมันขึ้น เราทำสมาธิได้ ทะเลมันราบเรียบ นั่นคือสัมมาสมาธิของเรา ถ้าเวลาเกิดพายุลมแรง เกิดมรสุม เกิดมรสุมก็กิเลสของเรา อำนาจวาสนาของคน จริตนิสัยของคน ใจของคน บางทีพายุมันรุนแรง เวลามันรุนแรง

พายุเห็นไหม ทิฏฐิของคน นี่แตะไม่ได้เลย ตะเข้ขึ้นทันที ตะเข้ขึ้นทันที บางคนก็นุ่มนวล เก็บไว้ ซ่อนไว้ในใจ มันพายุ แต่ฤดูกาลมันก็แตกต่างกัน พายุเวลาฤดูมรสุมมันรุนแรงทั้งนั้น มันพัดเต็มที่เลย ถ้ามันพัดเต็มที่ เราจะบริหารจัดการจิตใจเราอย่างไร ถ้าเราบริหารจัดการจิตใจของเรา เห็นไหม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษามาเพื่อเอากระดาศ ทางวิชาถ้าจบชั้นใดๆ เขาก็มอบใบประกาศกันไง แต่ในการปฏิบัติของเรา เราได้อะไร ปฏิบัติมานี้ สิ่งที่เป็นเครื่องรับรองทางโลก ไม่มี เพราะโลกมันจะรับรองธรรมได้อย่างไร เครื่องรับรองทางโลกเป็นกระดาศไม่มี

แต่หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่น นี่หลวงปู่มั่นท่านคุยกับหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านคุยกับหลวงปู่ขาว หลวงปู่มั่นท่านคุยกับครูบาอาจารย์ นี่รับรองกันโดยธรรม ธรรมรับรองกันโดยหัวใจ รับรองกันโดยสัจจะ รับรองกันด้วยความจริง ไม่มีการรับรองจากทางโลก ทางโลกมันรับรองธรรมไม่ได้ เพราะทางโลก เห็นไหม ธรรมเหนือโลก ถ้าทางโลกรับได้ มันก็เป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาทางโลกที่เขาให้ประกาศกันอยู่นั้นปัญญาทางโลก

ถ้าเป็นการศึกษาก็ศึกษาปริยัติ ศึกษาทางโลก นี่เขาว่าศึกษามาเพื่อให้คนฉลาดขึ้นไม่ให้คนโง่ ไม่ให้คนเป็นเหยื่อ อันนั้นเขาเป็นเรื่องโลก แต่ถ้าเอาความจริงถ้าคนมันเหนือโลก มันเหนือโลกเพราะมันมีสติมีปัญหา ถ้าเรามีสติมีปัญหา เราจะทำอย่างไร จะเอาความรับรองมาจากใคร ถ้าไม่เอาความรับรองมาจากปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิจโก แล้วสันติภูมิจโกนี้ เวลาเราไปบ้ำ เราไปบ้ำเรารู้อย่างไร นี่ธรรมะเป็นแบบนี้ ไ้อัธรรมะเป็นแบบนี้ก็ธรรมะคนบ้ำ ธรรมะคนบ้ำมันเป็นธรรมะได้อย่างไร

นี่ไง อ้าว ก็เป็นปัจจัยตั้ง กินแล้วอ้อม ใครกินคนนั้นก็อ้อม แล้วก็ทิฏฐิมานะไปเพราะมันไม่เป็นความจริง ไม่เป็นความจริงถึงจะยอมรับตัวเอง มันก็ไม่เป็นความจริง ถ้าเป็นความจริง ความจริงกับความจริงมันอันเดียวกันไง คุณ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ เวลาท่านสนทนาธรรมกัน มันมีอะไรแตกต่างกัน มันไม่แตกต่างกัน หลวงปู่มั่นท่านเสียไปตั้งแต่ปี ๙๒ พวกเรายังไม่เกิดกันเลย นี่มันเป็นวาระส่งต่อมาๆ จากครูบาอาจารย์มา นี่มันมีโลกอะไรมารองรับ ต้องเอาทฤษฎีทางโลกอะไรมารองรับ ไม่ต้อง เอาความจริงในใจนี้รองรับ เอาความจริงใจหัวใจนี้รองรับ ถ้าความจริงในหัวใจมันเกิดขึ้น

สิ่งที่ว่าเราต้องทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบ เห็นไหม น้ำขึ้น ถ้าน้ำขึ้นแล้วเขาบอกว่าน้ำขึ้นให้รีบตัก ถ้าไม่ตักเดี๋ยวน้ำมันจะลง เวลาน้ำขึ้นน้ำลง เห็นไหม เพราะฤดูกาลน้ำขึ้นน้ำลง ถ้าน้ำขึ้นไม่ตัก เดี่ยวน้ำลงแล้วนี่เราจะต้องไปตักน้ำไกล น้ำลงแล้วนี่เราต้องลุยเลนไปแสวงหาน้ำ

ถ้าน้ำขึ้นมันต้องขยันหมั่นเพียร น้ำขึ้นต้องตัก ตักน้ำไว้ทำไม ตักน้ำไว้ใช้สอยไง ตักน้ำไว้ใช้สอย ตักน้ำไว้บริโภค ตักน้ำไว้ทำความสะอาด ตักน้ำไว้เพื่อใช้สอย

จิตก็เหมือนกัน ถ้ามันมีสติมีปัญญา รักษาใจของตัวเอง ศีลธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานี้ นั่นคือทฤษฎี น้ำขึ้นให้รีบตัก น้ำลงเราจะตักไม่ได้ นั่นก็เป็นความรู้ของเรา แต่ยังไม่เห็นน้ำ น้ำขึ้นน้ำลงก็ไม่รู้อยู่ที่ไหน เพราะเราไม่ได้อยู่ริมทะเล เราไม่ได้อยู่ในวงจรของน้ำขึ้นน้ำลง นี่เห็นไหม เราก็ไม่รู้อีกล่ะ ไม่รู้ขึ้นมาก็อยู่ในสาธารณูปโภคใด เทศบาลเขาส่งให้ถึงบ้าน เปิดก๊อกใจ น้ำก็มาจากก๊อก แล้วก็จะเอาแบบนั้น

ทฤษฎีก็เป็นทฤษฎี เวลาศึกษามาแล้ว น้ำขึ้นน้ำลง เขาอยู่ชายฝั่ง เขาแสวงหาประโยชน์จากธรรมชาติ แต่ของเรานี้เรามาบุษย์สร้างขึ้น สาธารณูปโภคนี้น้ำมาๆ นี่ดันมาไม่มาก็เอาปั๊มปั๊มขึ้นมา

อันนี้มันเป็นเรื่องโลกๆ ใด เราต้องเอาความจริง ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม นี่น้ำลดตอศุด น้ำลดตอศุดมันเป็นคำพังเพยทางโลกนะ แต่เวลาปฏิบัติให้มันศุดจริงๆ ละอะ เราหากิเลสกันอยู่ที่นี่หาไม่เจอ เพราะการหากิเลสไม่เจอ จิตมันสงบแล้วมันถึงได้ไม่วิปัสสนาใจ ถ้าจิตสงบ ขณะว่าจิตสงบ ทุกคนก็ว่าจิตสงบนี้เป็นนิพพาน

แค่สมาธิยังทำกันไม่เป็น ถ้าสมาธิทำเป็นมันจะปฏิเสธสมณะได้อย่างไร สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน มันต้องไปคู่กัน ถ้าสมถกรรมฐานไม่มีนี่มันเป็นโลกีย์ปัญญาทั้งหมด มันเป็นเรื่องโลกๆ ทั้งนั้น ตัวเองอยู่กับโลกยังไม่เข้าใจว่าเรื่องโลกเลย แล้วปฏิบัติธรรมเพื่อให้โลกยอมรับ แต่ไม่ได้ปฏิบัติธรรมให้กิเลสมันยอมรับ ไม่ได้ปฏิบัติธรรมเข้าไปสู่หน้ากิเลส เข้าไปสู่ตัวตนของกิเลส แล้วทำลายกิเลส

ปฏิบัติธรรมให้โลกยอมรับ มันมีอะไร โลกธรรม ๘ เราไม่เคยเจอใช่ไหม เราไม่เคยเกิดแก่เจ็บตายใช่ไหม จิตนี้มันมีชาตินี้ชาติเดียวใช่ไหม เราไม่เคยเวียนว่ายตายเกิดมาเลยหรือ เราเวียนว่ายตายเกิดกับโลกนี้มาก็ภพก็ชาติ มันไม่มีต้นไม่มีปลายอยู่แล้ว ยังจะต้องไปเกยงอนให้โลกเขายอมรับอีกทำไม

แต่เราปฏิบัติขึ้นมาเราปฏิบัติให้มันเหนือโลก แล้วเหนือโลกมันเหนือที่ไหนเหนือโลกเห็นไหม คูสิ โลกเขามีใบประกาศกัน โลกเขามีเครดิตกัน โลกเขามีการยอมรับกัน เราก็ไปตื่นตื่นกับการยอมรับของโลก ใครปฏิบัติธรรมโลกยอมรับคนนั้นมีศักยภาพคนนั้นมีชื่อเสียง แล้วชื่อเสียงมันกินได้ไหม ชื่อเสียงมันทำให้กิเลสมันฟูใจ เพราะ

แสวงหาชื่อเสียงกันนั้นละ มันถึงได้ทำลายตัวเองไง มันถึงได้เอาเรื่องของตัว เอาอำนาจวาสนาของตัวเองเข้าไปชนหินโสโครก ให้อำนาจวาสนาของเราอัปปางไปไง ติดกระแสว่าสังคมเขาไม่ยอมรับ สังคมเขาไม่เชิดชูบูชาไง ถึงได้เอาชีวิตของเราไปตำมะเลเทเมา ไปเพื่อสนองตัณหาของกิเลสไง

แต่ครูบาอาจารย์ของเราสอนว่า วันสำคัญอย่างนี้ให้ถือเนสัชชิก วันสำคัญของเราเนี่ย มีวันสำคัญทางพุทธศาสนา เขารื่นเริงกันด้วยมหรสพสมโภช ครูบาอาจารย์ของเราปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถือเนสัชชิกไม่นอนเลย ปฏิบัติถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปฏิบัติถวายครูบาอาจารย์ของเรา วันสำคัญต้องเร่งความเพียรเข้าเป็นสองเท่าสามเท่า เพราะวันปกติเราก็ภาวนากันอยู่แล้ว

เราต้องบิณฑบาตเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง เราต้องหาอาหารมาดำรงชีวิตตลอดเวลา แล้วจิตใจของเรากิเลสมันบีบคั้นอยู่ เราจะไม่แสวงหาคุณธรรมเพื่อบรรเทากิเลสในหัวใจเราเลยหรือ ถ้าเราจะหาคุณธรรมเพื่อบรรเทากิเลสในหัวใจของเรา เราต้องมีสติมีปัญหา ต้องมีความเพียร มีความวิริยะมีความอดุสาหะ เวลาเราบิณฑบาต คุณิ คฤหัสถ์มาเขาต้องอาบเหงื่อต่างน้ำมาเพื่อหาปัจจัยไปแลกเป็นอาหารมาทำบุญกุศลของเขา เขาก็ต้องอาบเหงื่อต่างน้ำมาเพื่อมีปัจจัยมาทำบุญกุศลของเขา

เราไปบิณฑบาต เราก็อำนาจเราไปบิณฑบาตไปสนองเจริญศรัทธาของเขา เจริญศรัทธาของเขาไปโปรดสัตว์ๆ แล้วไอ้สัตว์ตัวนี้ ไอ้สัตว์ที่มันอยู่ในหัวใจ ไอ้สัตว์ที่มันยังแสวงหานี้ ไอ้สัตว์ที่มันยังอยากได้ดีได้ช่วยอยู่นี้ ไอ้สัตว์ที่มันแสวงหาความต้องการ ไอ้สัตว์ตัวนี้ไม่โปรดมันบ้างหรือ ไอ้สัตว์อยู่กลางหัวอกนี้ไม่โปรดมันใช่ไหม จะไปโปรดสัตว์แต่ชาวบ้านใช่ไหม แล้วไอ้สัตว์ตัวนี้ ไอ้สัตว์ผู้ช้องอยู่นี้ ไม่ดูแลมันเลยหรือ

ไอ้อย่างนั้นมันเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง มันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย แต่เครื่องอาศัยมาเพื่อตัวตนของเราไง ถ้าเพื่อตัวตนของเรานี้มันต้องมีสติที่นี้ มีคุณธรรมที่นี้ เห็นไหม อันนั้นปัจจัยเครื่องอาศัย สิ่งมีชีวิตต้องมีอาหารเป็นเรื่องธรรมดา แต่ถ้ากิเลสมันฟุ้งขึ้นมา กิเลสมันอยู่ในหัวใจนี้มันค้ำครั้นของมัน มันจะเอาสองเท่าสามเท่า มันจะเอาสิ่งนั้นเป็นคุณธรรมเอาสิ่งนั้นเป็นเป้าหมายไง เอาสิ่งนั้น คุณิ มีชื่อเสียงมีเกียรติศักดิ์เกียรติคุณเป็นเป้าหมาย

ชื่อเสียงเกียรติศักดิ์เกียรติคุณมันเป็นมรรคตรงไหน มันเป็นวิธีการแก้กิเลสตรงไหน มันไม่ใช่มรรค มันไม่ใช่การแก้กิเลส มันเป็นการเสริมกิเลส

แต่ของเรานี้ วันสำคัญทางพุทธศาสนาเราต้องมาดละ เราดละ เห็นไหม สิ่งที่เราทำกันนี้เราทำเพื่อดำรงชีวิต เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย แต่ต้องมีคุณธรรม คุณธรรมคือศีล สมาธิ ปัญญา มรรคโค ทางอันเอกเห็นใหม่ ที่ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติๆ ธรรมชาติคือไตรลักษณ์ ธรรมชาติ สัพเพ ชัมมา อนัตตา ในเมื่อมันเป็นอนัตตา มันเป็นเหมือนกัน แต่เราไม่เห็น

ธรรมะเป็นธรรมชาติ เราเห็นแต่ความแปรปรวนของอากาศ เราเห็นความแปรปรวนของโลก แต่เราไม่เห็นความแปรปรวนของใจเลย เราไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงของใจเลย เราไม่เห็นความแปรปรวนของอารมณ์ เราไม่เห็นความแปรปรวนของตอของกิเลสที่มันครอบคลุมจิต เราไม่เห็นเลย เราส่งออก จิตเราส่งออก ศึกษามานี้ศึกษาเอากระดากัน ศึกษาเพื่อโลกให้โลกยอมรับกัน แต่เราปฏิบัติกันปฏิบัติเพื่อเรา

คูลี วันสำคัญทางพุทธศาสนา เขาทำกัน เขาทำเพื่อสังคม เพื่อความบันเทิง แต่ของเราครูบาอาจารย์ท่านไม่เคยทำเพื่อบันเทิงเลย ท่านทำเพื่อฆ่ากิเลส ธรรมะมันรื่นริง ให้ธรรมะมันอาจหาญ ให้ธรรมะมันเหยียบหัวกิเลส ถ้ามันเหยียบหัวกิเลส นี่คือตอ ถ้ามันผูกขึ้นมาจับมันให้ได้ มันอยู่กับเรานี้

เขาผูกวัว เขาต้องมีหมุด ที่ไหนเขาจะผูกสัตว์เขาต้องมีที่ผูก อารมณ์ความรู้สึกกิเลสค้นหาความทะยานอยากมันเกิดจากที่ไหน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุขไปแล้ว เราเป็นลูกเป็นหลานเราเป็นศาสนทายาท เราก็ต้องเป็นพระอรหันต์ไปหมดเลยหรือ ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ เราบวชในศาสนานี้เราเป็นพระอรหันต์หรือเปล่า เราไม่ได้เป็น ถ้าเราไม่เป็นเราเป็นสมมุติสงฆ์

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ อันนั้นนะเป็น เป็นเพราะชำระล้าง ตออันนั้นที่ผูกจิตผูกใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านได้ทำลายแล้ว เพราะท่านได้ทำลายอย่างนั้นท่านถึงได้ปฏิญาณตนว่าท่านเป็นพระอรหันต์ แล้วเป็นพระ

อรหันต์ด้วยวิธีใด ท่านแห่งธรรมจักรนั้นใจ ทเวเม ภิกฺขเว ทางสองส่วนที่เธอไม่ควรเสพ
 ใจ แล้วทางที่ควรเดินมัชฌิมาปฏิปทาใจ มัชฌิมาปฏิปทาทางโลกก็ทางสายกลางใจ ทาง
 สายกลางมันก็วัดซ้ายกับขวาตรงไหน มันก็เดินตรงกลางใจ ใจดีกับชั่ว ตรงกลางใจ ดีกับ
 ชั่วเห็นใหม่ แล้วเดินตรงกลางเลย ตรงกลางก็ชื่อป้อใจ ตรงกลางก็มีินชา มีินชาหน้าด้าน
 นี้ทางสายกลาง กลางของกิเลสใจ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาท่านทำของท่าน เห็นใหม่ มันกลางของ
 ใคร มัชฌิมาความพอดีนะความพอดีของใคร ศีล สมาธิ ปัญญา ความพอดีของใคร มันก็
 เข้าไปชำระกิเลสของใจดวงนั้นใจ ถ้าใจดวงนั้นมันมีอะไรอยู่ในหัวใจ มันมีอะไร นี่น้ำลด
 ตอผุด น้ำลดตอผุด มันผุดตรงไหน ถ้าเห็นตอ เดี่ยวเดินสะคุดไปเดินสะคุดมา เดินสะคุด
 ตอจนหัวทิ่ม อารมณ์มันสะคุดตัวเอง เดินไปเดินมามันตำเท้าอยู่นั้น กิเลสมันตำหัวใจอยู่
 นั้น เห็นมันใหม่ น้ำลดตอผุดนะเห็นมันใหม่ ถ้าเห็นมันพฤติกรรมมันจะไม่ดูตาย

นักปฏิบัตินะ เขจะมีสติปัญญาเคลื่อนไหวตลอด เขาจะแสวงหาสิ่งที่สงบสงัด
 เขาจะแสวงหาเวลา เวลาที่มีโอกาสได้ภาวนา มีโอกาสภาวนาเข้าทางจงกรม เข้าที่นั่ง
 สมาธิทันที เห็นใหม่ ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ภิกษุทั้งหลาย
 บิณฑบาตมาแล้วฉันอาหาร ปฏิสังขาโย ฉันอาหารของคฤหัสถ์เขาแล้ว เช็ดบาตรล้าง
 บาตรแล้วเข้าสู่โคนไม้ ผู้ใดได้รูปฌานก็เข้ารูปฌาน ถ้าได้รูปฌานอรุฌานก็เข้าสมาบัติ
 ผู้ใดมีคุณธรรมเข้าสู่วิหารธรรม สู่วิหารธรรมนะ

ครูบาอาจารย์ของเราท่านเดินจงกรมนั่งสมาธิทำไม ก็วิหารธรรมใจ อยู่กับ
 คุณธรรมใจ อยู่กับความสุขอันนั้นใจ คุณแลรักษาอันนี้ไว้ นี้ใจ หน้าที่การงานของเราใจ ถ้า
 มันมีคุณธรรมมันแสดงออกอย่างนั้น เพราะอะไร ก็เพราะมันมีการกระทำมา ถ้าไม่มี
 กระทำมาเห็นใหม่

สิ่งที่ควรกระทำนะ ทำให้มันจริงจิ่งขึ้นมา ถ้าจริงจิ่งขึ้นมามันจะเป็นสมบัติของเรา
 ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้ามันไม่มีเหตุมีปัจจัยมันจะมีคุณธรรมมาจากไหน ศึกษาก็ศึกษา
 ศึกษาเห็นใหม่ เราศึกษา คุณติ ประวัติครูบาอาจารย์ของเรา คำว่าครูบาอาจารย์นั้นคือ
 วิทยานิพนธ์นะ วิทยานิพนธ์ของครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติขึ้นมา นี้ ท่านไปแหวกว่ายผ่าน
 กิเลสมาได้อย่างไร ความว่าแหวกว่าย ศีล สมาธิ ปัญญา พาจิตดวงนั้นให้แหวกว่ายผ่าน

จากสักกายทิฐิ แล้วผ่านจากการพิจารณาผ่านจากอสุภะ แล้วเข้าไปเจตตอ ถ้าเข้าไปเจตตอก็ทำลายหมุด ทำลายตออันนั้นไม่ได้ ไปคร่อมตออยู่ เห็นไหม

ถ้าไปคร่อมตออยู่ เห็นไหม นี่วางไปหมดเลย จิตเดิมแท้ที่ส่องใส ไปคร่อมตออันนั้น นี่ตอของจิต ถ้าไปคร่อมตอของจิตมันก็ยิ่งเวียนตายเวียนเกิด มันยังไปเกิดบนพรหม การเปิดใจ นี่ใจ เวียนว่ายตายเกิด การเวียนว่ายตายเกิด ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติๆ ธรรมชาติคือสัพเพ ชัมมา อนัตตา วิธีการของมัน แต่เวลามีคุณธรรมแต่ละขั้นแต่ละตอน ขึ้นมามีคุณธรรม คุณธรรมคืออกุปปิธรรม อกุปปิธรรมคือสมบัติของใจดวงนั้น ถ้ามันละเอียดปลดเปลื้องไปบ่อยครั้งเข้าจนถึงที่สุดมันเข้าไปเจตตอ

นี่น้ำลดตอผูกๆ น้ำลดตอผูกนี้มันเป็นคำพังเพย แต่มันมีเหตุมีผล มีเหตุมีผลเพราะอะไร เพราะว่าเวลาตอนนี้ถ้ามันท่วม มันไม่เห็นนี่ มันจะไปเจออุบัติเหตุ เราจะไปเจตตออันนี้ได้ แต่ในการประพฤติปฏิบัติจริงๆ มันมีอยู่แล้ว ถ้าตอจริงๆ ไม่มีภวาสวะ ไม่มีภพ ไม่มีปฏิสนธิจิต ไม่มีตัวพาเวียนว่ายตายเกิด ในเมื่อมันมีตัวพาเวียนว่ายตายเกิด มีเวียนว่ายตายเกิดโดยตาบอดด้วย ตาบอดเพราะมีอวิชชา เพราะมันปิดหูปิดตา มันถึงได้มานั่งกันอยู่ นี่ใจ ที่มานั่งอยู่นี้เพราะมันตาบอดมันถึงเวียนว่ายตายเกิด แต่เพราะมีคุณธรรมมันเข้าไปชำระล้างเข้าไปสะสาง สะสางจนไปเจตตออันนั้น ถ้าไม่เจตตออันนั้น ไม่ได้ทำลายอันนั้น จะเป็นพระอรหันต์ไม่ได้

แต่กว่าจะเจตตออันนั้น มันไม่ใช่เจตตอที่ว่าเขาสร้างขึ้นมา เห็นไหม ตอนนี่การท่องเที่ยวที่วามนุษย์สร้าง ไปดูดี เดียวนี้เนะการท่องเที่ยวเหมือนหลอกเด็ก เขาไปสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกกัน เกือบตั้งคักกัน นี่ก็เหมือนกัน ตอสร้างใจ ตอสร้างขึ้น ดูดี สร้างบ้านเรือนเป็นตอไม้ ไรส์ออร์ทที่เขาสร้างกันเป็นตอไม้ สร้างเป็นธรรมชาติ เป็นภูเขาเลากานะของสร้าง ไม่ใช่ธรรมชาติมันเกิดมา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันศึกษามันก็ตอสร้าง มันไม่ใช่ตอจริง ถ้าตอจริงมันเป็นยังไง ทำเข้าไป ทำตามความเป็นจริง เห็นไหม น้ำลดตอผูก แต่ขอให้มันเจตตอจริงๆ ถ้าเจตตอจริงๆ คุณธรรมแล้วอาจหาญขึ้นจริง เพราะมันมีเหตุมีผล กว่าเราจะกระเสือกกระสนมานะ พายุบุแคมมันพัดหัวใจเรา ทุกข์ยากมาตลอด เราทำอย่างใดมันถึงผ่านพายุอันนั้นมาได้ รักษาใจอย่างไรมันถึงเห็นกาย เวลาละสักกายทิฐิขึ้นมา เวลามันเห็นกาย

ขึ้นมาพิจารณาไปสู่ธาตุ ๔ พอสู่ธาตุ ๔ พอเข้าไปเห็นกายมันก็เป็นอสุภะ พ้นจากอสุภะ มันก็จะไปเจอตอ เจอตอ หลวงตาท่านใช้คำว่าขันธ ๔ นามรูปไม่มี มันเป็นขันธ ๔

แต่ถ้าคนที่ปฏิบัติไปแล้วนี้ ไอ้สิ่งที่เป็นตอนี้ภวาสวะ ตัวภพ ถ้ามีภพ มีสถานที่ กิเลสมันจี๋หัวเอา เห็นไหม เวลาจิตมันสงบแล้วนี้ว่างหมดเลย เวลามันทำลายความว่างอัน นั้น นี่กองขี้ควาย ตอนนั้นคือกองขี้ควาย แต่เราไม่เคยรู้เคยเห็นไง แล้วเวลาเรื่อมันชนหิน โสโครก มันก็อับปางทุกทีไป นี่เราไม่เคยเห็นไง ไม่เคยเห็นมันก็ทิ่มแทงชีวิตเรามาตลอด เราไม่เคยรู้เคยเห็น แต่ศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้ามานี้พูดได้หมด ปากเปียกปากและ แต่ตัวตนจริงๆ ไม่รู้ไม่เห็น แล้วทำไมไม่ได้ ถ้ารู้ถ้าเห็นได้ มีคุณธรรมขึ้นมาแล้ว นี่เป็นความจริง ถ้าความจริงอันนี้ ถ้ามีความจริงในใจมันอธิบายได้ เพราะอะไร เพราะมันต้องมีเหตุมีผล มันถึงเข้าไปเจอความจริง แล้วมันเป็นต่อธรรมชาติ ไม่ใช่ต่อสร้าง

ต่อสร้าง เห็นไหม การท่องเที่ยวโดยมนุษย์สร้าง การปฏิบัติโดยกิเลสสร้าง กิเลส มันสร้างต่อให้ นี่ตอ นะ แล้วทำลายมันเลยนะ แล้วทำลายแล้วก็จบนะ ไอ้ตอจริงมันนั่ง หัวเราะอยู่นั้น มันเอาตัวมันรอดได้ นี่ดูกิเลสมันฉลาดขนาดนั้น ไอ้หนักปฏิบัติเช่ๆ ไปให้ กิเลสมันหลอก แต่ถ้าครูบาอาจารย์ทำความจริงนะ เข้าไปสู่ความจริงอันนั้น แล้วทำลาย อันนั้น

น้ำลดตอผูก อันนี้เป็นคำพังเพย แต่ในการประพฤติปฏิบัติ กิเลส เห็นไหม ถ้าเรา ไม่มีศีล สมาธิ ปัญญา เราจะไม่เห็นตอ นั้น เราจะทำลายสิ่งใดๆ ไม่ได้เลย แต่ทำลายแล้ว ทำลายเล่าถึงที่สุดแล้วเราจะไปเจอภวาสวะ เจอตอแท้ๆ เจอปฏิสนธิจิต แล้วทำลายให้สิ้น ทำลายสิ้นแล้วเราจะได้คุณธรรมเหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วันนี้วันวิสาขบูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดวันนี้ ตรัสรู้วันนี้ แล้วก็นิพพานวันนี้ เอวัง